

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)
Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

Consiliul Economic și Social, având în vedere prevederile art. 2 alin (3) și alin (4), precum și cele ale art. 9 din Legea nr. 248/2013, republicată, cu modificările și completările ulterioare adoptă prezentul

PUNCT DE VEDERE

CU PRIVIRE LA PACHETUL DE REFORME ȘI INVESTIȚII REPOWER

Având în vedere procedura de consultare publică inițiată de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) cu privire la pachetul de reforme și investiții REPOWER, precum și prevederile art. 2, alin. (3) și (4), respectiv art. 9 din Legea nr. 248/2013 referitor la competența C.E.S. de a emite puncte de vedere referitoare la *fenomene economico-sociale de interes național* și de a *analiza și propune măsuri pentru îmbunătățirea (...) programelor de asistență inițiate de organisme internaționale de specialitate*, Consiliul Economic și Social (CES) s-a autosesizat și a hotărât elaborarea și adoptarea prezentului punct de vedere.

Consiliul Economic și Social (CES) apreciază faptul că, spre deosebire de dialogul social și civic lacunar din timpul procesului de alcătuire a Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR), pachetul REPower a fost supus consultării publice din timp. În același timp însă, în virtutea bunelor practici europene în domeniul transparenței și dialogului, solicităm MIPE să publice sinteza tuturor observațiilor primite de la participanții la consultare și motivarea acceptării sau, după caz, a respingerii acestora. Mai mult decât atât, amintim de necesitatea consultării și implicării timpurii, încă din faza de idee de proiect a unui astfel de pachet complex, a tuturor partenerilor sociali și civici reprezentați în CES.

În ceea ce privește **investițiile propuse**, apreciem că majoritatea ar trebui să se constituie din intervenții cu implementare rapidă, care să poată atenua efectele crizei energetice, mai cu seamă cele care au afectat cei mai vulnerabili consumatori. Investițiile propuse cu adresare directă la nivelul consumatorului final sunt puține și acoperă doar sfera alimentării cu energie electrică. În acest fel, esența REPower, aceea de a diminua sărăcia energetică și efectele crizei, nu este adresată, întrucât sursa principală de vulnerabilitate în ceea ce privește sărăcia energetică, dar și vulnerabilitate climatică și din punct de vedere al securității în aprovizionare, o reprezintă sectorul încălzirii/ termoficării, nu alimentarea cu energie electrică a locuințelor. În prezent, singurul remediu cu privire la sărăcia energetică este strict financiar, alcătuit din ajutoarele pentru încălzire și acoperirea temporară din fonduri europene, în sezonul 2022 - 2023, a facturilor pentru cei mai săraci români. Nu sunt

finanțate remedii structurale, în special cele de țin de îmbunătățirea eficienței energetice a locuințelor individuale.

În aceste condiții considerăm că REPower ar trebui să se îndrepte către îmbunătățirea condițiilor de locuire și reabilitarea termoenergetică a clădirilor individuale, mai cu seamă locuințele individuale ale consumatorilor vulnerabili, inclusiv cele din mediul rural. În paralel cu gestionarea consumurilor prin eficiență energetică ridicată, panourile fotovoltaice își au sensul economic. Sugerăm, de asemenea, ca panourile fotovoltaice să fie complementate de soluții în ceea ce privește încălzirea, anume pompe de căldură, soluții de stocare, sobe eficiente energetic și alte echipamente pentru producție și consum de energie regenerabilă.

Considerăm necesar ca secțiunea dedicată RePowerEU din cadrul PNRR să fie modificată astfel încât să reflecte nevoia adaptării infrastructurii de distribuție a energiei, al cărei rol este indispensabil pentru atingerea obiectivelor trasate prin pachetele legislative Fit-for-55, respectiv RePowerEU. Susținem reconfigurarea instrumentelor și surselor de finanțare din cadrul PNRR astfel încât să avem un caracter unitar în dezvoltarea și modernizarea sistemului energetic național, prin sprijinirea întregului lanț valoric al energiei. În vederea atingerii Țintelor menționate, segmentele de distribuție a energiei electrice reclamă investiții semnificative insuficient acoperite de liniile de finanțare disponibile în prezent și care pot fi compensate la nivelul Componentei C16. RePowerEU din cadrul PNRR. Atragem totodată atenția că în lipsa investițiilor în rețelele de distribuție de energie electrică există riscul ca numărul ridicat de instalări de panouri fotovoltaice să nu se poată derula în timp util pentru că sistemul nu va putea prelua întreaga producție de energie verde generată.

Un alt capitol insuficient tratat în pachetul de reforme este adaptarea rețelelor de distribuție de gaze naturale la transportului gazelor verzi (precum hidrogenul și biometanul). Considerăm că REPower trebuie să aloce fondurile necesare derulării unor programe consistente de cercetare/proiecte pilot dedicate transportului de hidrogen, în acest cadru, și în linie cu obiectivele europene asumate de România.

Investițiile în cogenerare municipală pe gaz, propuse prin REPower, trebuie să țină cont de mai mulți factori, printre care suportabilitatea facturii pentru consumatorul casnic, riscul de securitate în aprovizionare și necesitatea adoptării unui parcurs național în vederea atingerii neutralității climatice. Soluția alimentării anumitor tipuri de municipalități cu surse regenerabile de încălzire, spre exemplu pompele de căldură la nivel de cartier/ cvartal, ar trebui încurajată.

În ceea ce privește **reformele propuse**, considerăm actuala versiune propusă pentru REPower ca fiind insuficientă și recomandăm suplimentarea cu următoarele direcții:

- eliminarea obstacolelor legislative în calea comunităților de energie și crearea unui cadru legislativ, în special la nivel de legislație secundară și terțiară favorabil acestora. Această reformă s-ar corela atât cu investițiile propuse prin REPower, dar ar favoriza și absorbția fondurilor din Programul Operațional Tranziție Justă.
- îmbunătățirea legislației adresate prosumatorilor, în sensul prioritizării consumatorilor vulnerabili în toate programele de finanțare publică adresate prosumatorilor, asigurării unei compensări echitabile a prosumatorilor, și eliminării obstacolelor în calea racordării rapide a acestora la rețea.
- realizarea într-un cadru multi-instituțional a Planului Național de Acțiune cu privire la Sărăcia Energetică, obligație care figurează de mai bine de 10 ani în Legea Energiei și care nu a fost îndeplinită de Executiv până în prezent. Acest plan de acțiune ar trebui

să acorde o atenție deosebită schimbului de date între instituții, pentru evaluarea permanentă, reală și completă a sărăciei energetice, coroborându-se la nivel de locuință datele legate de venituri, consumuri și starea energetică a locuinței.

CES asigură Guvernul și MIPE de întreaga disponibilitate pentru o dezbatere constructivă și aplicată, în măsura în care propunerile de politică publice sunt adresate spre consultare și instituției noastre, precum și de întregul nostru sprijin în vederea derulării unui dialog tripartit eficace.